

Poulsgaard (FP):

Jeg kan love hr. Waldorff, at hvis VS nogen sinde får magt i dette land, er jeg den første, der er rejst til udlandet – hvis jeg får lov til at rejse – det kan jeg love, men at det sker, er der ikke så stor risiko for. Der er faktisk ret så mange, der er enige med mig, og det er jo ikke så få, jeg snakker om; i tusindvis af tilfælde ud over det ganske land får både far og mor deres løn fra det offentlige. De har intet at lave, de får løn fra samfundet. Det er ikke deres skyld, men fordi vi har haft en forkert regering i dette land, at de ikke har noget at lave. De afleverer imidlertid deres børn kl. 8.30 til nabokonen, som så også skal have løn af det offentlige. Vi er nogle stykker, der synes, at de penge, vi bruger dér, kunne være brugt bedre. Det må hr. Waldorff have mig undskyldt.

Knud Lind (FP):

Jeg skal blot meddele VS, at jeg ikke vil rejse, jeg bliver her til den bitre ende.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om børns rettigheder og sikkerhed.

[Af Waldorff (VS) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 4. Fremsat 19/1 82).

Forslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Justitsministeren (Ole Espersen):**

De forskellige elementer i forslaget peger imod flere forskellige ministerier: socialministeriet, undervisningsministeriet, indenrigsministeriet og justitsministeriet. Af praktiske grunde skal jeg under ét redegøre for regeringens holdning til forslaget, men det må naturligvis blive relativt kortfattet.

Når det drejer sig om børns forhold til forældrene og deres indflydelse på afgørelser om deres personlige forhold, så anfører forslagsstillerne i de almindelige bemærkninger, at børn er retsløse, og giver i øvrigt en beskrivelse af den gældende retstilstand. Jeg må sige, at jeg finder redegørelsen meget foretaget, for at sige det mildt.

Med hensyn til beslutningsforslagets punkt 2 og 5 om ophævelse af den såkaldte revselsesret og om børns ret til at blive hørt forud for afgørelser om deres personlige forhold skal jeg henvise til, at justitsministeriet i juni 1981 nedsatte en arbejdsgruppe vedrørende forældremyndighed m. v. med den opgave at udarbejde udkast til et lovforslag om ændring af myndighedslovens regler om forældremyndighed, herunder altså også indholdet af forældremyndigheden, og reglerne om behandling af forældremyndighedssager. Disse spørgsmål indgår altså i kommissoriet for arbejdsgruppen, der bl.a. skal arbejde på grundlag af børnekommissionens betænkning og på grundlag af ægteskabsudvalgets relevante udtalelser. Når arbejdsgruppens beretning foreligger, vil ministeriet tage nærmere stilling til spørgsmålet om ændring af den gældende lovgivning.

Hvad angår spørgsmålet om at iværksætte en oplysningskampagne om skadevirkningerne ved voldsanvendelse som led i børneopdragelse, vil jeg gerne fremhæve, at regeringen for så vidt er enig med forslagsstillerne i, at det er værdifuldt med et udbredt kendskab til skadevirkningerne ved voldsanvendelse, men vi mener ikke, at der er tilstrækkeligt grundlag for nu, hvor revselsesretten altså er til behandling i et udvalg, at tage stilling til en oplysningskampagne herom.

Når det drejer sig om forslaget om etablering af krisecentre og beredskabsfamilier for børn i kritiske familiemæssige situationer, kan jeg oplyse, at jeg fra socialministeriet er bekendt med, at der rundt om i kommuner og amtskommuner er bestræbelser i gang for at finde alternative løsningsmuligheder for sociale problemer ikke mindst hos småbørns-

[Justitsministeren]

familierne. Man kan her nævne den stigende anvendelse af socialpædagogiske kollektiver som anbringelsessted for børn og unge og oprettelsen af krisecentre for voldsramte kvinder og deres småbørn. Disse foranstaltninger kan iværksættes og gennemføres inden for bistandslovens rammer, så der synes altså ikke at være behov for at skabe en ny lovhjemmel for at realisere de tanker om krisecentre og beredskabsfamilier, som forslagsstillerne har fremsat. Det er et spørgsmål om politisk handling de steder, hvor man administrerer bistandsloven, og om de politiske partiers indflydelse dér.

Forslaget om ret for børn til midlertidig separation fra forældrene sigter efter bemærkningerne til forslaget på at gøre det muligt for børn i 13-17-års alderen at få ophold på et socialt krisecenter i op til 14 dage, uden at forældrene kan modsætte sig det, når de informeres om barnets opholdssted.

Jeg må henvise til, at reglerne om hjælpeforanstaltninger uden forældresamtykke for nylig har været debatteret her i folketinget under behandlingen af socialministerens forslag om ændring af bistandslovens regler herom med henblik på at styrke forældrenes retsbeskyttelse. Socialministerens forslag blev som bekendt vedtaget med et stort flertal, og vi mener ikke, at der nu er grundlag for at foreslå en ændring af disse regler.

Når det drejer sig om at give børn stemmeret i lokale anliggender, som vedrører deres levevilkår og daglige tilværelse, så fremgår det af bemærkningerne til forslaget, at der her er tænkt både på kommunale folkeafstemninger, på afstemninger inden for mere begrænsede områder som f.eks. en boligforening og endelig også på retten til at gøre indsigelse f.eks. mod en lokalplan. Der findes ingen generelle lovbestemmelser om kommunale folkeafstemninger, og de kendes derfor i dag kun som frivillige, vejledende afstemninger efter den enkelte kommunalbestyrelses beslutning. Men der må nok kræves særlig lovhjemmel, hvis man ved en sådan afstemning ønsker at gå uden for kredsen af kommunens vælgere og gøre afstemningen obligatorisk. Efter regeringens opfattelse bør der ikke ved kommunale folkeafstemninger ske en fravigelse af den i øvrigt gældende valgrets alder.

Afstemninger inden for et begrænset område i en kommune må ligeledes kræve sær-

lig hjemmel, hvis de skal være obligatoriske, og formentlig også hvis der skal kunne stemmes af andre end de kommunale vælgere. Jeg synes, at initiativerne til noget sådant først og fremmest må afhænge af, hvad man føler der er behov for i de enkelte kommuner.

De kommunalretlige regler finder ikke anvendelse på afgørelser, der er henlagt til andre organer end kommunalbestyrelsen, f. eks. en beboerforening. Her må foreningens vedtægter, som jo typisk vedtages af foreningen selv, være afgørende for stemmeretten, herunder også for alderen. I de almennyttige boligselskaber er vedtægterne dog underkastet kontrol fra boligministeriets side. I det omfang, børn under 18 år har egen bolig, vil de normalt have stemmeret i samme udstrækning som de øvrige boligtagere.

Ud over stemmeret i traditionel forstand nævnes i forslaget retten til at gøre indsigelse, og som eksempel fremhæves indsigelser mod kommuneplaner og lokalplaner. På dette område kan indsigelsesretten imidlertid ikke antages at være begrænset til personer over 18 år, men enhver, som har en retlig interesse, må kunne fremsætte indsigelse mod planerne. Derfor er der efter regeringens opfattelse heller ikke på dette område behov for noget initiativ.

I forbindelse med denne del af forslaget vil det være rimeligt at gøre opmærksom på, at børn allerede har mulighed for at blive inddraget i beslutningsprocessen på et af de områder, som berører dem mest, nemlig skoleområdet.

Når det drejer sig om børns sikkerhed i trafikken, deler jeg forslagsstillernes tilfredshed med, at antallet af kvæstede og dræbte børn i trafikken har været faldende, og jeg tør godt sige stærkt faldende, gennem de senere år; navnlig er det glædeligt, at det er lykkedes over en kortere årrække næsten at halvere antallet af dræbte børn i trafikken.

Undervisningen af børn i færdselslære i skoler og børnehaver samt via frivilligt medlemskab i Børnenes Trafikklub er en vigtig del af det arbejde, der til stadighed foretages for at sikre børn i trafikken.

Jeg kan oplyse, at jeg har taget initiativ til at afholde en konference senere på året om færdselsundervisningen, bl. a. med deltagelse af repræsentanter for Danmarks Lærerforening.

[Justitsministeren]

Når det drejer sig om trafiksanering og trafikseparering, har ministeriet for offentlige arbejder oplyst, at det ikke er i overensstemmelse med kendsgerningerne, når det hævdes, at cykelstier nedlægges, i takt med at det er blevet farligere at cykle. En undersøgelse, der blev foretaget i 1978, viste således, at stinet over en 5-årig periode var blevet udbygget med næsten 35 pct.

Som det fremgik af debatten i folketinget den 5. november 1981 om forbedring af cyklisterens vilkår, er regeringen opmærksom på de muligheder for forbedring af de lette trafikanters vilkår, som er knyttet til trafiksaneringer, herunder trafiksepareringer. Det kan i denne forbindelse erindres, at staten har stillet 5½ mill. kr. til rådighed som tilskud til et forsøgsprojekt omkring trafiksaneringer i Syd- og Sønderjylland.

Med hensyn til hastighedsgrænser er det således, at færdselssikkerhedskommissionen som bekendt for tiden overvejer spørgsmålet om, hvorvidt den generelle hastighedsgrænse på 60 km i timen i tættere bebygget område bør ændres. Når kommissionens overvejelser er afsluttet, vil justitsministeriet tage stilling til, om der er grundlag for at fremsætte forslag om ændring af færdselslovens almindelige hastighedsregler for så vidt angår trafik i tættere bebygget område.

Med hensyn til skolebørns hjemmearbejde kan jeg oplyse, at folkeskoleloven ikke tilsigter at ophæve grundlaget for lektielæsning i hjemmet, som jo har en meget gammel praksis. Det bør efter regeringens opfattelse klart være skolens opgave at tilrettelægge hjemmearbejdets omfang på en sådan måde, at det ikke berøver den enkelte elev en urimelig stor del af fritiden, men det er naturligvis ikke det eneste problem. Der er også et problem deri, at hvis hjemmearbejdet er kompliceret og meget omfattende, vil det kunne give skævheder i skoleforløbet, fordi der er nogle børn, der har nemmere ved at få bistand i hjemmene til lektielæsning end andre, og det må de ansvarlige i skolerne naturligvis også tage hensyn til, når de overvejer karakteren og omfanget af hjemmearbejdet.

Med hensyn til forslaget om at videreføre børnekommissionens sekretariat som en uafhængig institution med opgaver svarende til den norske børneombudsmand skal jeg sige, at sekretariatet er nedlagt, men at børnekommissionen jo foreslog oprettet et organ, der

kunne være koordinerende og være vurderende, og som kunne komme med oplysninger, måske med indsigelser, når der var tale om lovgivning, der direkte berørte børns situation. Det var et børnekommissionsforslag, og det forslag er altså i øjeblikket til behandling.

Jeg har af tidsmæssige grunde måttet indskrænke mig til meget kortfattede kommentarer til de forskellige dele af beslutningsforslaget. Som det fremgår, er det regeringens opfattelse, at forslaget angår vigtige spørgsmål, men at de gældende regler og ordninger giver et tilfredsstillende grundlag for arbejdet med de forskellige problemer; det gælder i hvert fald i meget stort omfang. På den anden side er vi naturligvis indstillet på en nærmere drøftelse af enkeltheder under udvalgsarbejdet.

Torben Lund (S):

Vi mener, at dette beslutningsforslag rører ved flere væsentlige problemer, men at man nok overspiller på visse områder. Jeg skal prøve på den korte tid, der er, at gøre en bemærkning til de fleste punkter.

Med hensyn til en afskaffelse af revselsretten er socialdemokratiet af den opfattelse, at fysisk afstraffelse som opdragelsesmiddel er helt uacceptabelt. Det kan alene tjene til at bibringe barnet den opfattelse, at vold er et egnet middel til at gennemtvinge sin vilje.

Jeg er enig med justitsministeren i, at en lovregulering om afskaffelse af revselsretten bør afvente den nedsatte arbejdsgruppes resultat, men jeg vil godt sige, at formålet med en lovregulering naturligvis må være at påvirke holdningen hos forældrene, således at der ikke bliver knyttet egentlige sanktioner til overtrædelse af en sådan bestemmelse.

Jeg er i øvrigt af den opfattelse, at en eventuel lovbestemmelse snarere må formuleres som en pligt for forældremyndighedens indehavere til at beskytte barnet mod fysisk revselse end som en egentlig forbudsbestemmelse. Forbudsbestemmelser uden sanktioner er vel noget, vi generelt bør undgå. Men som sagt må vi afvente arbejdsgruppens resultat, og det samme gælder vedrørende spørgsmålet om en oplysningskampagne om skadevirkningerne ved voldsanvendelse som led i opdragelsen.

[Torben Lund]

Spørgsmålet om etablering af krisecentre og beredskabsfamilier for børn i kritiske situationer må naturligvis ses i sammenhæng med det foregående, men vi er meget positive over for etablering af sådanne centre og engagering af beredskabsfamilier. Den lovgivning, vi har i øjeblikket, giver mulighed for at etablere sådanne foranstaltninger, og vi kan derfor kun henstille til kommuner og amtskommuner, at man iværksætter foranstaltningerne, i det omfang man i de lokale samfund finder behov derfor.

Børns ret til midlertidig separation fra forældrene forekommer os nok noget vidtgående og er egentlig et farligt forslag. Efter min opfattelse vil en sådan lovgivning i høj grad kunne tjene til at grave grøfter mellem forældrene og børnene. Skal der ske en adskillelse af forældre og børn, bør det naturligvis ske i indforståelse parterne imellem, eller også må, såfremt barnets beskyttelse nødvendiggør det, hjælpeforanstaltninger efter bistandsloven være relevante midler.

Endelig mener jeg, at vi med hensyn til høringsretten forud for afgørelser, der afgør barnets personlige forhold, må gå meget forsigtigt til værks. Jeg vil ikke afvise, at det kan være hensigtsmæssigt i mange tilfælde at høre større børns opfattelse, f. eks. i en forældremyndighedssag, og det sker jo også i vidt omfang i praksis, men jeg vil være betænkelig ved, at man gør denne høring løvfæstet som en egentlig ret. Det vil jeg begrundede med, at det vil tvinge myndigheden til i alle tilfælde at anmode barnet om en udtalelse, og det vil i visse situationer kunne bringe barnet i en meget belastende situation at skulle vælge mellem sin mor og sin far. Jeg tror ikke, at alle børn er egnede til at deltage i den slags beslutninger.

Vedrørende spørgsmålet om trafikforhold er vi meget positive over for beslutningsforslagets angivelse af, at der skal en kraftigere undervisning og mere oplysning om trafikforhold til, og det samme gælder vedrørende trafiksanering og trafikseparering.

Også spørgsmålet om ændrede hastighedsbestemmelser er vi positive over for at kigge på, men som justitsministeren har nævnt, er det noget, man arbejder med i justitsministeriet i øjeblikket.

Lis Møller (KF):

Jeg har altid betragtet børn som fornuftvæsener, der kan være med til at træffe beslutninger om mange ting omkring deres egen person, og det opleves da også i mange hjem heldigvis, at børnene tages med på råd, når der skal træffes også vidtgående beslutninger.

Men når man når til et vist punkt, bliver forældrenes beslutning den afgørende, og det tror jeg giver børnene en stor og god tryk-

Med dette forslag vil VS nærmest give børnene stemmeret fra fødslen, og det mener jeg er at gå lige vidt nok. Nogle af forslagene kan vi gå ind for, nogle mener vi er overflødige, fordi mulighederne allerede er til stede, og andre kan vi ikke være med til.

Vi vil gerne støtte en virkelig oplysningskampagne om skadevirkningerne ved vold som led i børneopdragelsen – vi kender alle uhyggelige eksempler – men vi er imod en kriminalisering, for revselse er nemlig mange ting, lige fra vold og til et dask over fingrene eller i bagen – og det kan for øvrigt også være psykisk vold. Men volden som sådan hører ind under straffeloven. For øvrigt er det mit indtryk, at den unge generation, altså de unge forældre, ikke slår deres børn som led i opdragelsen.

Børns sikkerhed i trafik kan der ikke gøres nok for. Jeg har i sin tid her fra folketingets talerstol stillet forslag om, at i hvert fald de mindre børn skulle møde senere i skolen om vinteren, altså når det var blevet lyst.

Der findes helt klare retningslinjer for børns arbejde og børns arbejdstid.

Og med hensyn til børns høring sker det jo da også i dag i utallige tilfælde, at børn fra 12 års alderen og opefter høres i forældremyndighedssager, men her føler jeg ligesom den forrige ordfører, at man skal være meget varsom. Det er meget svært for et barn pludselig at stå i den situation, at det skal vælge mellem en far og en mor. Det kan gøre ubodelig skade for det barn.

Jeg ser ikke noget som helst formål med at videreføre børnekommissionens sekretariat.

VS har med disse mange beslutningsforslag – og der er jo flere undervejs – nærmest lagt op til, at vi skal have en speciel børnepolitik; det mener jeg ikke vi skal. Jeg mener, at der i højere grad er brug for, at vi, hver gang vi behandler et lovforslag eller et beslutningsforslag her i tinget, tænker på,

[Lis Møller]

hvordan det vil påvirke og få betydning for børns opvækst og vilkår, og så handler derefter.

Brøndsted (V):

B 4 er jo et meget bredt og meget stort forslag, som næsten ville egne sig bedre som debatoplæg end som oplæg til en ordførertale, for samtlige punkter er for så vidt et spørgsmål om en etisk holdning: synet på børn, forholdet til børn, mellem familie og børn, og mellem samfund og børn. Jeg mener ikke, at en række af de punkter, der er nævnt i forslaget, kan udmøntes i paragraffer og lovgivning, ikke alene fordi mange af tingene ville være vanskelige at kontrollere, men også fordi det ville være meget, meget svært at se normerne. Hvornår er grænsen nået for, at det er en kriminel handling, et lovbrud? Derfor vil jeg mene, at det i højere grad netop skal være en debat, en etisk debat, der skal rejses, og det kan gøres på mange måder.

Det må være en grundlæggende holdning, at der er ingen, der ejer børnene. Børnene ejes ikke af familierné eller forældrene og heller ikke af samfundet, men familietilhørsforholdet er nu det mest beskyttende i barnets opvækst. Det er derfor meget vigtigt, at man lægger vægt på i højere grad at vise unge, også unge, der er kommet i forældresituationen, hvad det egentlig er for en opgave, man påtager sig ved at tage ansvaret for selvstændige væsener, der er under opvækst og udvikling. Jeg tror, det er afgørende, at der er langt større oplysning om, hvad den ene eller den anden handle måde over for børn egentlig betyder for deres såvel fysiske som psykiske udvikling.

Der er jo aldrig nogen, der af princip vil sige, at vold er rigtigt eller godt. Jeg tror, der er mange, der bruger fysisk vold, uden at de egentlig har tænkt over, hvad de gør, og hvilken indflydelse det har, og derfor er det for mig igen et spørgsmål om påvirkning af holdningen til et andet individ. Jeg er tilbøjelig til at tro, at den psykiske vold er langt, langt værre og langt mere truende end den fysiske vold. Jeg tror netop, at forældre-børn-forholdet er med til at beskytte barnet mod mange former for vold.

Man har mange eksempler på, at det er belastende for børn at blive overdraget til

noget usikkert, til noget fremmed, at blive stillet over for opgaver, de ikke magter. Her kan jeg nævne en ting, som hvis de med en stemmeseddel i hånden skal være med til at bestemme, hvordan noget, de måske ikke har forudsætninger for at se konsekvenserne af, skal være. Det kan næsten være for belastende, og derfor tror jeg igen, at det er en vurdering fra sted til sted.

Jeg mener, at det med hensyn til mange af de ting – for ikke at remse enkelthederne op – der nævnes i beslutningsforslaget af socialforsorgsmæssig art, også dér hvor det gælder om at beskytte børnene, hvor der er hjem, der ikke magter opgaven, som bruger metoder, der ikke kan accepteres, drejer sig om en bevidstgørelse vedrørende de opgaver, de sociale styrelser i kommuner og amter har, for jeg tror, at vi i næsten alle tilfælde kan bruge den bistandslovgivning, vi har. Men jeg mener da så sandelig, man skal være opmærksom på, at der er steder, hvor der for socialforvaltningen er grund til i højere grad at gribe ind. Den kan gøre det, men har måske ikke holdningen til at gøre det.

Når det drejer sig om lektielæsning og arbejde, mener jeg, at begge dele, måske netop ved kontakten med voksne mennesker, rummer en vældig udviklingsmulighed og en opdragelsesmulighed, og derfor må vi ikke lægge hindringer i vejen for disse opgaver. Det at gøre en arbejdsindsats kan i høj grad være med til at give en styrkelse, og det kan også være med til at give et naturligt samvær mellem børn og voksne, og derfor mener jeg, at vi ikke på nogen måde skal forhindre det, når det ikke misbruges.

Barnet er den blødeste part i al trafik, og derfor er det vigtigt, at vi på det område gør alt, hvad gøres kan.

Jeg synes, det er spændende emner at debattere, men jeg har svært ved at se, hvordan man kan lovgive, så det bliver virkelig godt for barnet.

Alice Faber (SF):

Jeg sagde ved drøftelsen af forslaget om børnefamiliens økonomi noget pænt om VS' forslag. Det vil jeg fortsætte med.

Det er dejligt at se nogle forslag, der virkelig tager udgangspunkt i børnenes hverdag. Samtidig ligger der i indholdet stor forståelse for de børn og familier, som har vanskelighe-

[Alice Faber]

der. Der er forståelse for, at vi med nogle af forslagene kan komme til at have en formynderisk holdning over for forældre generelt, og en grænsedragning er svær.

I enhver hjælpeforanstaltning ligger der en kontrol, som vi må være opmærksomme på og prøve på at klarlægge. Holdningen, der ligger i ordene: du kan nok forstå, at jeg bliver nødt til at hjælpe dig, kan godt komme til at virke som et overgreb på familier og børn, som er en lille smule anderledes, men det er VS i bemærkningerne opmærksomme på.

Det er vigtigt, at vore børn lærer, hvad demokratiske beslutninger er, hvordan de virker, og hvordan man som individ kan påvirke dem. Det er en lang proces, som starter eller burde starte i barnets første år, men for at det kan udvikle sig til det demokratiske bevidste og engagerede samfundsmedlem, som vi gerne ser det bliver, er vi nok nødt til at se lidt kritisk på den måde, vi har indrettet samfundet på. Der er sket visse ændringer både i familien og i skolen, men i skolen kunne man gøre noget mere for at støtte og stimulere elevernes medbestemmelse. Alt for ofte går eleverne i stykker eller i stå, fordi skolerne ikke ser det som en vigtig opgave at hjælpe med at få dem til at fungere. Det ville være godt, hvis skolen kunne hjælpe eleverne, sådan at de fik indflydelse på de forhold i lokalsamfundene, som vedrørte dem, uden at lærerne skulle beskyldes for at manipulere eller være demagoger.

Vi er meget enige med forslagsstillerne i, at der iværksættes en oplysningskampagne om skadevirkningerne på børn, som bliver mishandlet eller udsættes for vold, som ikke kan kaldes mishandling. Desværre hænger disse ulykkelige forhold omkring børnemishandling jo ofte sammen med problemer hos forældrene og deres forhold i øvrigt i samfundet. VS' børneforslag vil kunne råde bod på nogle af disse problemer eller lappe på noget af det. Ukendskab til konsekvenserne af voldsanvendelse har jeg mødt hos mange forældre i mit arbejde med skolepsykologisk rådgivning. Der skal bruges megen tid på at tale med disse forældre, og det er der sjældent lejlighed til. En oplysningskampagne kan sætte en diskussion i gang på et tidspunkt, hvor forældrene ikke er pressede af myndigheder på grund af en nylig episode.

Vi er i SF enige i, at der fremsættes »lovforslag om afskaffelse af revselsesretten«, som det så kluntet hedder. Vi vil gerne fastslå, at hensigten ikke må være at indføre sanktioner, men formålet må være af pædagogisk art. I øvrigt blev der på sidste møde i Nordisk Råd opnået enighed om et forbud mod legemlig afstraffelse, så det betyder vel bred enighed her i folketinget om forslaget.

Etablering af krisecentre og beredskabsfamilier er der behov for. Det må ikke betyde, at vi undlader at dyrke vort netværk af familie, venner og naboer, som børnene kender og har brug for i mange andre situationer. Det er overmåde vigtigt, at vi i Danmark i langt større udstækning tager børns og forældres problemer op samlet, i stedet for den nuværende politik, hvor vi for det meste fjerner børnene fra hjemmene.

Selv om der er problemer, har de fleste børn og forældre meget at give hinanden. Forsøget i Amsterdam, som giver børn ret til at være væk fra forældrene i en uge, uden at forældrene kan blokere det, har vi megen sympati for. Det vil jeg gerne høre noget mere om.

Vi er enige i punkt 4, hvorimod vi nok har problemer i forhold til punkt 5 med hensyn til, i hvor stor udstrækning børn skal høres om vidtgående indgreb. Vi mener, det er vigtigt, at vi lytter til børnene. Vi har ikke så store problemer med de store børn, men hvornår er de gamle nok? Det må aldrig ske på en sådan måde, at børnene kommer til at opleve, at det er dem, der afgør, hvordan en fjernelse eller en skilsmisse falder ud. Det er vigtigt at give børnene støtte fra en person, der kender dem godt. Det er ikke nok, at det er en fremmed børnesagkyndig.

Punkterne 7, 8 og 9 er vi enige i.

Knud Lind (FP):

Beslutningsforslag nr. B 4 er et VS-forslag på godt og ondt.

Jeg vil først fremhæve det gode i beslutningsforslaget, nemlig punkt 7, hvor man ønsker effektive foranstaltninger til forebyggelse af børns sikkerhed i trafikken. Havde dette punkt stået alene, så tror jeg, at VS havde fået hele folketingets støtte. Børn har f. eks. ikke den samme afstandsbedømmelse eller rutine som voksne trafikanter. Selv om der i færdselsloven er taget særligt hensyn til børns sikkerhed i form af et påbud om at

[Knud Lind]

udvise særlig agtpågivenhed for børn, der opholder sig på eller ved vej, viser det sig desværre, at denne paragraf ikke bliver overholdt til punkt og prikke. Det viser den uhyggelige statistik, forslagsstillerne har optrykt i bemærkningerne. Jeg vil i den forbindelse rose VS for deres fyldige kommentarer, og jeg er enig med VS i, at uenighed imellem justitsministeriet og Danmarks Lærerforening om vilkårene for lærernes medvirken ikke må standse en rimelig undersøgelse.

Cykelstier mener vi imidlertid er et amtsligt eller rent kommunalt anliggende, og behovet vil naturligt medføre et pres på den enkelte kommunalbestyrelse. Det er altså et spørgsmål om en prioritering af de kommunale opgaver, og denne prioritering vil afhænge af, hvor stort et behov der er hos den lokale befolkning.

For så vidt angår en nedsættelse af hastighedsgrænserne er der jo allerede i den nuværende færdselslov mulighed for at lave lege- eller stilleveje. Man kunne forsøge med differentieret brug af hastighedsgrænser i boligområderne. Dog må det bemærkes, at man skal passe på ikke at få en alt for stor skilteskov, idet det er et spørgsmål, om trafikkanterne vil bemærke dem.

Punkt 1 i beslutningsforslaget har også et positivt indhold, hvis man skal tage ordet »voldsanvendelse« for dets pålydende, det vil sige en overskridelse af den almindelige revselsesret, men der findes allerede i den nuværende straffelovs § 244 m.v. forholdsregler mod den slags voldsanvendelse.

Punkterne 2, 3, 4, 6 og 8 må opfattes som et marxistisk forsøg på at splitte kernefamilien og underminere forældremyndigheden. Børnene er forældrenes og ikke samfundets indtil deres fyldte 18. år. Man kan diskutere, om myndighedsalderen skal nedsættes til f. eks. 16 år, alt efter om man skønner, at de unge af i dag er tidligere modne og tidligere selvstændige, men vi ønsker ikke at røre ved forældremyndigheden endsiges revselsesretten.

Mange af de politiske uroligheder, husbesættelse m.v. kunne have været undgået, hvis forældrene på et tidligere tidspunkt havde brugt revselsesretten og opfyldt opdragelsespligten i stedet for at lade børnene sejle deres egen sø, mens forældrene falder i søvn foran TV-apparatet eller overlader børneopdragelsen til Ungdomredaktionen eller P4. P 4 var med ved den voldelige husbesættelse af

Mekanisk Musikmuseum for at gejle den øvrige radiolyttende ungdom op. Journalisterne undgik straf, mens børnene fik fængselsstraf.

Mange konflikter udspringer af forældrenes udnyttelse af deres myndighedsret, siger man hos VS. VS mener dermed, at der ikke ville opstå konflikter i hjemmet, hvis børnene helt og holdent fik lov til at gøre, som det passede dem. Deri tager VS ganske fejl. Se blot på de mange problemer, man har i skolerne i dag, hvor lærerne går i evig frygt for at blive udsat for vold fra elevernes side. Det er et af eksemplerne.

Selvfølgelig skal forældrene lægge nogle faste rammer for børnene. Børn føler sig usikre, hvis de ikke har nogle faste rammer for, hvad de må og hvad de ikke må. Man taler om, at forældrene udnytter deres ret til enevældigt at diktere sengetid, udgangstilladelser, påklædning, hårlængde, omgangskreds m.v. Det er da ganske naturligt, at forældrene udnytter det.

Mine 5 minutter ser ud til at være gået meget hurtigt, så jeg vil komme igen i anden omgang.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

De 5 minutter har været 5 minutter.

Birgith Mogensen (CD):

Som tidligere sagt mener CD, at børnekommissionens betænkning indeholder mange gode facetter, men ved samme lejlighed nævnte vi, at betænkningen var stærkt domineret af en venstreorienteret tendens. Denne tendens udarter i VS-forslaget om børns rettigheder og sikkerhed. Ordet »børnefamiliepolitik« er udeladt i hele oplægget. I stedet for bruges begrebet »børnepolitik«, og nogle af forslagets 9 punkter tangerer ønsker om børnemagt. Hvis disse punkter blev ophøjet til lov, ville det omgående være nødvendigt at vedtage en kontrollov, hvis formål var at beskytte forældrene mod deres store børn. For at fuldende komplekset kunne man også tænke sig love, der forbød børn at fornærme og slå hinanden osv.

Vi har i forvejen så mange love på alle områder, at hverken folketingsmedlemmer, jurister eller den øvrige befolkning kan konsumere ret mange flere. Vi burde for længst have nedsat et hurtigarbejdende udvalg til

[Birgith Mogensen]

sanering og forenkling af hele vor lappede lovgivning, men det er en helt anden historie.

I forhold til forældre og børn eller omvendt har vi efter min mening lovgivning nok. At vi på grund af plads- og personalemangel ikke er i stand til at følge bestemmelser og regler hurtigt og godt nok op, er en anden sag; det kan der rådes bod på, og det kan stort set gøres uden lovændringer, og vi har arbejdsledige nok til at dække disse huller i systemet.

Selvfølgelig løber jeg den risiko at blive kaldt reaktionær, når jeg påstår, at en familie bør holde sammen i tykt og tyndt uden først at kigge i lovparagraffer. De fleste børnefamilier i dette land holder da også sammen af gensidig respekt-, ansvars- og pligtfølelse over for hinanden. Hverken mor og far eller søster og bror kan uden fælles overenskomst flytte væk fra helheden, fordi en af parterne bliver fornærmet.

VS mener, at vi tør etablere en lov, der giver børn fra 0 til 18 år ret til midlertidig separation. Jeg fatter ikke, at nogen kan fostre en sådan tanke. En lov desangående vil betyde, at de fleste børn vil benytte sig af denne indirekte opfordring til pressionsferie.

Der står et sted i VS-forslaget, at børn ikke løber hjemmefra for sjov. Jo, naturligvis gør de det. Jeg tør påstå, at 8 ud af 10 voksne i dette land mindst én gang inden deres fyldte 18. år er løbet hjemmefra i opposition til forældrene, men – og det er vigtigt – de fleste af os går hjem igen, når tasmørket falder på, og gensynsglæden er næsten altid så stor, at løbe-væk-problemerne bliver løst i al fredsommelighed.

Naturligvis kan konfliktsituationerne være så tilspidsede og alvorlige, at problemerne må og skal løses af den lovgivning, som allerede forefindes, og i øvrigt mener jeg, at de allerede etablerede kvindekrisecentre må være velegnede som mellemstationer i desparate akuttillfælde.

VS mener, at vi bør graduere forældremyndigheden langsomt fra barnets fyldte 15. år op til det 18. år. Det er der heller ingen grund til at lovgive om. Udviklingen har selv klaret det problem. Der er f.eks. ingen forældre, der har reel indflydelse på, hvor langt hår Ole eller Trine ønsker, eller hvilken påklædning der passer dem bedst.

CD mener ikke, at en lov om afskaffelse af revselsesretten reducerer voldsanvendelse i

børneopdragelse. Ingen statistik fra Sverige har bevist noget i den retning. I øvrigt har de dér love, der garderer med hensyn til voldsanvendelse, der betegnes som børnemishandling. Der er heller ikke behov for love vedrørende punkt 5 og 6. Vi har instanser i dette land, der til enhver tid tager tilbørligt hensyn til barnets tarv og disse områder.

Punkt 8 præciserer, at skolebørn ikke må pålægges hjemmearbejde. Ja, det kan vi da godt præcisere, men vi kan jo ikke forhindre, at en flittig og videbegærlig elev bliver dygtigere, fordi vedkommende også arbejder med skolestoffet inden for hjemmets fire vægge.

Flere steder i oplægget antydes, at forældre og børn har brug for mere oplysning om, hvordan de bør forholde sig til hinanden og til samfundet. Jeg tænker især på punkt 1 og punkt 7. Disse punkter kan CD tilslutte sig, og bl.a. derfor bør vi bevare børnekommissionens sekretariat som et led i dette oplysningsarbejde, der bl.a. skal inspirere til positive samtaler imellem børn og forældre.

Til slut: vi skal gøre alt for at solidarisere forholdet i børnefamilierne, men vejen dertil er ikke kontante børnepolitiske love, som tvært imod hensigten i mange tilfælde vil fjendtliggøre forholdet mellem børn og forældre. CD vil ikke medvirke til at skabe børnemagt. Vi vil medvirke til en opbygning af en bedre børnefamiliepolitik – med streg under *børnefamilie* – som tager hensyn til alle familiens parter, altså ikke ensidig børnepolitik. CD vil ikke være med til ophævelse af forældremyndigheden. Som sagt finder vi det naturligt, at der gradvis finder en liberalisering sted af forældremyndigheden i perioden fra 15 til 18 år, men denne proces må ske på frivillig basis støttet af en oplysning, som målrettes både mod forældre og børn. Som helhed betragtet må CD tage afstand fra dette forslag.

Ole Vig Jensen (RV):

Mit partis ordfører, hr. Bernhard Baunsgaard, er forhindret i at være til stede. Jeg skal derfor uden at gå i enkeltheder med beslutningsforslaget sige, at det radikale venstre er enig i, at problemerne omkring børns opdragelse og forholdet mellem børn og forældre til stadighed trænger til en åben drøftelse. Vi er enige i VS' forslag om en oplysningskampagne om volds skadelige virkninger

[Ole Vig Jensen]

ger på børn og børns psyke. Vi finder det også rigtigt, at emnet børn og trafik tages op til drøftelse, og vi vil gerne overveje, om det er formålstjenligt at etablere et særligt udvalg til at følge børns stilling i samfundet, hvilket jeg forstod at justitsministeren også var positiv over for.

Med hensyn til punkt 2, afskaffelse af revsesesretten ved lov, som jo allerede er gennemført i Sverige, har vi på fornemmelsen, at det mest gavnlige var den drøftelse, forslaget gav anledning til i Sverige.

Flere af de andre punkter i VS' beslutningsforslag griber direkte ind i forholdet mellem børn og forældre, og vi vil derfor være mere forsigtige, end VS øjensynlig er. Hovedbetragtningen fra vor side er, at forholdet, relationerne, mellem børn og forældre er værdifulde, og at man skal være yderst forsigtig med indgreb udefra. Det kan man ikke sige at VS' forslag umiddelbart lever op til.

Inge Krogh (KrF):

Der er visse ting i det foreliggende forslag til folketingsbeslutning, kristeligt folkeparti er enig i, og andet, vi er modstandere af.

Vi er bl.a. enige i, at det er udmærket med iværksættelse af en oplysningskampagne om skadevirkningerne ved voldshandlinger over for børn, og ligesom vel næsten alle andre partier er vi indstillet på, at der burde træffes effektive foranstaltninger til væsentlig forøgelse af børns sikkerhed i trafikken, herunder undervisning af børn og oplysningskampagner over for voksne trafikanter.

Derimod er vi ikke enige i, at børnene ikke skal have hjemmearbejde, hvis det i øvrigt er normalt fungerende børn.

Vi er modstandere af, at børn skal kunne separere sig fra forældrene. Det er ulykkeligt, når forældre separerer sig fra børn, specielt når begge forældre gør det. Vi har da også tidligere, jeg tror 2 gange, haft forslag om glemte børn på institutioner, men det lykkedes ikke at få noget igennem, det var, som om man ikke dengang så problemet.

Vi vil meget gerne have, at der arbejdes mere for at holde familierne sammen, f.eks. ved etablering af flere rådgivningscentre. Da der er flere forslag om oplysningskampagner i det her forslag, vil jeg foreslå, at man også

laver en oplysningskampagne om, hvor meget et trygt familieliv betyder for et barn.

Wilhelm (VS):

Forretningsordenen er jo meget stram med hensyn til taletid ved beslutningsforslag, og den favoriserer endda ministeren i forhold til forslagsstillerne, så det bliver fuldstændig umuligt at komme rimeligt rundt omkring i de bemærkninger, der har været. Jeg vil godt i almindelighed takke for en rimeligt positiv holdning til forslagene, selv om jeg stadig væk synes det kniber, når vi kommer til en konkret stillingtagen.

Jeg kan godt være enig med hr. Brøndsted og andre, der var inde på, at det vigtigste er den holdningsbearbejdelse, der kommer ud af en debat. Det er bl. a. derfor, man må have en anledning til debatten, og det her forslag er altså en anledning til en debat. Jeg tror heller ikke på, at man kan få lovgivet, før der er sket en holdningsbearbejdelse, man kan ikke lovgive imod den almindelige holdning i befolkningen, og derfor er det selvfølgelig nødvendigt, hvad hr. Brøndsted siger. Men alligevel kan det ikke tjene som undskyldning for ikke at forholde sig til tingene, og jeg synes også, at partierne i det store og hele har forsøgt at forholde sig til dem.

Jeg vil godt takke ministeren for hans ret grundige kommentar til alle punkterne. På det generelle område sagde han, at vores beskrivelse af retsløsheden er meget fortegnet. Der savnede jeg en konkretisering, må jeg dog sige. Jeg mener, at vores beskrivelse af retsløsheden, hvis vi holder os til børns formelle rettigheder, er fuldstændig korrekt. At det i de enkelte familier – forhåbentlig da – er lidt mere demokratisk, end det fremgår af lovgivningen, er en anden sag, men på det formelle plan er der faktisk den retsløshed, vi beskriver. Ministeren havde i hvert fald ikke særlig konkrete bemærkninger, der kunne ændre ved det billede.

Ligesom vi har været ude for det i andre sammenhænge, også forleden dag med vore retsplejeforslag, synes jeg, vi hører for meget, at når bare der sidder en arbejdsgruppe eller et udvalg, så venter vi på det, så venter vi på, at der kommer et eller andet resultat. Regeringen og socialdemokratiet er meget vanskelige at slå for deres egen mening om disse

[Wilhjelm]

ting, før teknikerne, specialisterne og embedsmændene er kommet med et eller andet papir. Det synes jeg ikke er befordrende for den debat om tingene, som hr. Brøndsted og andre talte om. Det gjaldt bl. a. holdningen til revselsesretten, og det gjaldt for ministerens vedkommende holdningen til punkt 5, forslaget om børns høringsret. Jeg synes godt, man som parti eller som regering kan have en holdning til ting, før der ligger færdige udkast fra den ene eller den anden arbejdsgruppe eller embedsmandskommission, eller hvad det nu er.

Jeg synes, det var højest besynderligt at høre ministeren sige, at det kan være værdifuldt med en oplysningskampagne om skadevirkningerne ved voldsanvendelse over for børn, hvorefter han tilføjede: den skal dog ikke foregå nu, hvor revselsesretten behandles i et udvalg. Ja men altså skadevirkningerne ved voldsanvendelse over for børn er formentlig fuldstændig lige store, hvad enten det udvalg kommer med forslag om at afskaffe revselsesretten eller ej. Skal vi have den debat og den holdningspåvirkning, hr. Brøndsted og andre har talt om, og som jeg er ganske enig i, så skal vi have den oplysningskampagne om skadevirkningerne ved voldsanvendelse over for børn. Bl. a. synes jeg, det ville være nyttigt for mange af højrefløjens politikere og vælgere at blive klar over, i hvor høj grad den vold i samfundet, som de i øvrigt råber så meget op om, stammer fra, at vi tærsker respekten for individet ud af børnene, mens de er små.

Over for fru Lis Møller, som jeg også kan takke for nogle sympatiske bemærkninger, vil jeg godt anholde bemærkningen om, at det nok er sket med voldsanvendelsen over for børn blandt de yngre forældre. De referencer, vi har henvist til i afsnittet om voldsanvendelse, er meget nye undersøgelser, det er referencer fra 1977, 1978 og 1979. Den undersøgelse, den vigtigste danske reference henviser til, er lavet i 1974, og den viser, som vi redegør for det i bemærkningerne, at 85 pct. af børnene udsættes for korporlig afstraffelse endnu inden de er fyldt 1 år. Når vi når frem til 3-4 års alderen, er det omkring 95 pct. af børnene, der har været ude for korporlig afstraffelse. Og ved skolealderen var der kun 17 pct., som ikke havde fået en eller anden form for legemlig afstraffelse inden for det sidste år. Det er da muligt, at

det var meget værre i gamle dage, det skal jeg ikke kunne sige. Men det har i alle andre lande, hvor man er begyndt at undersøge disse forhold – og det er jo ligesom med hustruvolden noget, der først er sket inden for de sidste 10-15 år – været et chok for myndighederne og for offentligheden at få kendskab til, hvor galt det egentlig stod til. Vi har altid gået og troet, at det stod betydelig bedre til. Jeg finder ingen grund til, at den tillid skulle være bedre begrundet i Danmark, end den har vist sig at være i f. eks. England, USA og andre steder, hvor de blev dybt chokerede, da de endelig begyndte at lave undersøgelser af den slags ting.

Krisecentrene, siger ministeren og den socialdemokratiske ordfører og andre ordførere, kan jo etableres inden for de bestående lovrammer. Det er rigtigt, bistandsloven lovede faktisk noget i den retning, men det eneste krisecenter, der er opført efter bistandsloven, er Døgnkontakten i København, og så kan det ikke nytte noget, at vi nu 5 og 10 år efter siger: ja men det lader sig jo gøre efter lovgivningen. Vores forslag går ud på, at det skal etableres, det skal det nemlig ikke efter lovgivningen. Det er derfor, der er behov for et nyt forslag, for det er ikke særlig betryggende, at meget udsatte børn i f. eks. Esbjerg ikke har nogen steder at henvende sig. Børn i hele Københavns omegn har heller ikke nogen steder at henvende sig.

Hvis man sætter sig lidt ind i, hvad Døgnkontakten i Sankt Hans Gade har af klientel, vil man vide, at det i lige så høj grad er fra omegnskommunerne i København, hvor man ikke har benyttet bistandslovens løfte til at oprette tilsvarende krisecentre eller anden form for opsøgende virksomhed. Der ligger altså forskellen. Efter det, der er sket med bistandsloven – eller rettere efter det, der ikke er sket med det løfte i bistandsloven – må vi konkludere, at disse krisecentre skal være en forpligtelse, og dér, hvor der talmæssigt ikke er baggrund for et egentligt krisecenter, har man beredskabsfamilierne, som vi også foreslår som alternativ.

Ministeren siger om nr. 4-forslaget, at en sådan ret for børnene faktisk er afvist ved tingets nylige behandling af socialministerens forslag til styrkelse af forældrenes rettigheder. Det mener jeg ikke er rigtigt. Det var en styrkelse af forældrenes rettigheder over for nogle eksperter. Men børnenes muligheder

[Wilhelm]

og børnenes selvbestemmelse var overhovedet ikke inde i den debat. Jeg mener derfor, at det er at lægge noget ganske andet i det, end der blev diskuteret. Det er da muligt, at ministeren kan få et stort flertal med sig, når han går imod, at børnene skulle have en selvstændig ret i denne situation, men det var bare ikke det, der blev diskuteret, det var ikke det, der blev taget stilling til ved den nylige behandling af socialministerens forslag om forældrerettighederne.

Man har sagt om dette forslag, at det var en nedbrydning af kernefamilien. Vi vil godt gøre opmærksom på, at det ikke er rigtigt, hvad vi også har gjort i artikler, der er skrevet om disse ting, og i den debat, vi har forsøgt at føre ude i den større offentlighed. Det står i øvrigt i bemærkningerne, at det ikke er rigtigt. Den samlede buket af VS-forslag er helt klart en styrkelse af børnefamilierne og en styrkelse også af den familiestruktur, med bedre økonomiske vilkår og bedre fritidsvilkår osv. osv. Dette punkt kan fra en overfladisk betragtning se ud, som om det er noget, der bryder familiestrukturen, men det er ikke rigtigt, for alternativet til disse krisecentre og denne kortvarige separationsret er jo i dag meget ofte tvangsfjernelsen. Hvis der er noget, der virkelig er nedbrydende, hvis der er noget, der virkelig må være et slag i ansigtet på et forældrepar, så må det være at blive udsat for en tvangsfjernelse. Kan vi overflødig gøre tvangsfjernelser eller bare en væsentlig del af dem ved kombinationen krisecentre og en kortvarig separationsret, synes jeg nok, man må sige, at det er en hjælp til kernefamilien, en hjælp til børnefamilierne, og ikke en opsplitning af dem.

Ministeren var inde på, at han kunne glæde sig over, som vi også gør i bemærkningerne, at der ikke er så mange børn, der bliver trafikdræbt og kvæstet mere, men vi skal vel ikke stille os tilfreds med, at tallet nu er nede på 50 dræbte og 2.000 kvæstede. Det er stadig væk for højt, og kan der gøres noget, så bør der gøres noget.

Ministeren siger, det er urigtigt, når vi siger, at der er nedlagt cykelstier i takt med, at det er blevet farligere at cykle – specielt for børn. Jeg mener, det kommer meget an på den tidshorison, man anvender. Det er muligt, at ministeren har ret, hvis man kun kigger på de sidste 3 eller 5 år. Vi har i bemærkningerne forestillet os en længere perio-

de. Da ministeren og jeg cyklede rundt, var der cykelstier næsten overalt i København. De er forsvundet, samtidig med at trafikken er blevet tidoblet. Det er den langsigtede periode, vi ser på, når vi siger, at cykelstierne som princip er nedlagt, samtidig med at det er blevet betydeligt farligere at cykle. Det tror jeg ikke man kan bestride.

Ministeren gik udenom, men en ordfører – jeg tror, det var hr. Knud Lind – var inde på, at vi må have lavet den undersøgelse over, hvad trafikundervisningen i skolen, færdselsundervisningen i skolen, faktisk hjælper eller ikke hjælper, og i hvilket omfang den faktisk bliver gennemført efter timeplanen eller bare bliver ignoreret. Det er ikke godt i så vigtigt et spørgsmål, at det simpelt hen er blevet umuligt, fordi Danmarks Lærerforening og myndighederne ikke har kunnet blive enige om, hvordan en sådan undersøgelse og lærernes bidrag til den skal honoreres.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Nogle ganske få kommentarer vedrørende revselsesretten. Det blev fremhævet af flere, bl. a. fru Alice Faber og hr. Ole Vig Jensen, at det væsentlige i denne diskussion nok er den pædagogiske holdning. Det er jeg enig i, og den anledning, vi her har til at diskutere spørgsmålet, er god. Det bliver den også, når vi får den arbejdsgrupperapport, som jeg håber kommer til efteråret.

Hr. Wilhelm mente ikke, jeg havde ret, når jeg sagde, at det er fortegnet at sige, at børnene er totalt retsløse. Jeg mener, det er en korrekt konstatering, at hr. Wilhelms og de andre forslagsstilleres billede er fortegnet. Det er klart, der er en lang række rettigheder, børn har, som de ikke selv kan påberåbe sig, idet det er forældre eller offentlige myndigheder eller andre, der gør disse rettigheder gældende for børnene, men sådan må det nok altid være, i hvert fald i et ganske stort omfang.

Derimod er der da områder, hvor vi har markeret den holdning, at børn nok efterhånden kan gives rettigheder og muligheder tidligere, end man gjorde det før. Det vil jeg fremhæve i forbindelse med hr. Wilhelms påstand om, at vi mangler holdning fra partiets side, fra regeringens side, til de spørgsmål, der er rejst i beslutningsforslaget. Vi

[Justitsministeren]

mangler ikke holdning til f. eks. det, der drejer sig om børns muligheder for at blive hørt i forskellige relationer, både når det drejer sig om områder inden for justitsvæsenet, familieproblemer, og når det drejer sig om sociale områder. Der er i de senere år gennemført praksis på forskellige områder og – hvis jeg ikke er galt orienteret – oven i købet regler, der foreskriver, at børn skal høres i situationer, der berører dem selv personligt. Det er da udtryk for en holdning, der vedrører netop dette emne, børns mulighed for at udtale sig om deres egen personlige situation.

At vi ikke nu vil gå videre og umiddelbart gå så langt, som man fra VS' side mener vi bør, er ikke udtryk for en manglende holdning. Når det f. eks. skal drøftes bl. a. i arbejdsgruppen, er det, fordi vi mener, det er et problem. Vi beder ikke arbejdsgrupper beskæftige sig med noget, som vi ikke mener er problemer, men vi vil gerne komme til et resultat, der er så velbegrunderet og fornuftigt som muligt.

Hr. Wilhjelms var overrasket over – og det kan jeg såmænd godt forstå umiddelbart – at jeg mente, at oplysningskampagnen om voldens betydning burde afvente resultatet fra arbejdsgruppen. Jeg kan godt se, at det kan lyde overraskende. Det, der lå i mine tanker, var, at når vi forhåbentlig til efteråret får en rapport fra arbejdsgruppen, der diskuterer revselsesretten – jeg ved jo ikke, hvilket resultat den kommer til – så bliver der en anledning til at tage stilling, og i forbindelse med den stillingtagen vil der også være en anledning til at se på, hvordan en oplysningskampagne skal indrettes. Bliver resultatet, at vi afskaffer revselsesretten, er det klart, at så får kampagnen, oplysningen, et andet indhold, end hvis vi ikke gør det. Men under alle omstændigheder vil vi da til den tid også kunne advare, naturligvis, mod voldens skadelige virkninger. Problemet er altså, om vi skal gøre noget allerede nu, starte en oplysningskampagne allerede nu af den karakter, som hr. Wilhjelms nævnte, eller om vi skal vente, til rapporten fra gruppen foreligger. Det er da noget, vi kan drøfte helt åbent i retsudvalget. Jeg har også indtryk af fra bemærkningerne til forslaget, at VS heller ikke har lagt sig helt fast på, hvordan man skal gøre det. Det vil vi kunne drøfte i udvalget. Det kan godt være, at man kan finde et resultat tidligere end det tidspunkt, hvor vi må-

ske får lovgivning på grundlag af arbejdsgruppens arbejde.

Trafiksikkerheden er ikke god nok. Nej, naturligvis, så længe der overhovedet er børn, der dræbes eller kvæstes, er situationen ikke tilfredsstillende. Men derfor må vi alligevel sige, og der er da ikke nogen grund til ikke at fremhæve det, at det er ganske gode, jeg vil sige særdeles gode, resultater, der er opnået, hvad angår børns trafiksikkerhed i de senere år. Vi skal da videre, det er jeg ganske enig i, og det var bl. a. derfor, jeg nævnte den konference, der vil blive holdt i løbet af året.

Jeg vil også meget gerne medvirke til en undersøgelse, hvis en sådan ikke foreligger – det er ikke mit område direkte – en undersøgelse af, hvordan trafiksikkerheds- og færdselsundervisningen foregår i skolerne. Det vil jeg meget gerne bidrage positivt til.

Lad mig til slut sige til hr. Wilhjelms, at jeg har ikke talt om, at disse forslag nedbryder kernefamilien. Jeg tror nemlig ikke, det er rigtigt. Jeg tror ikke, at disse forslag har dette sigte, og jeg tror heller ikke, at de – i det omfang, man med rimelighed kan gennemføre dem – vil få det resultat. Jeg er helt sikker på, at der peges på nogle problemer, der er af betydning, og det kunne tværtimod være med til at hjælpe nogle kernefamilier, ganske givet. Det, vi skal finde ud af, er bare, hvordan vi bedst realiserer de tanker, der ligger bag VS' forslag og bag mange andre forslag, der er i den offentlige debat nu. VS' forslag bærer naturligvis præg af – det er bestemt ikke nogen kritik – at man har taget nogle punkter op, som er genstand for en offentlig debat, en væsentlig debat, men det er altså ikke ensbetydende med, at vi er kommet til det stadium, hvor vi kan vedtage noget i beslutningsform her i folketinget.

Jeg er også bange for, at de, der advarer mod at nedbryde kernefamilien og for enhver pris ikke vil gøre noget, der på nogen måde er udtryk for en indblanding i familiernes forhold, har en tendens til – det får man i hvert fald indtryk af en gang imellem, når man læser Jyllands-Posten – at gå ud fra, at stort set alle kernefamilier her i landet svarer til de allermest stabile præstefamilier i det vestjyske område el. lign. Det er jo ikke kendsgerningen. Det, man taler om, når man taler meget positivt om kernefamilien, det varme forhold mellem børn og voksne, fin-

[Justitsministeren]

des da i meget stor udstrækning, heldigvis, men der er desværre tusindvis og titusindvis af steder, hvor det ikke findes, og dér hjælper det ikke, at man bare afviser alting under henvisning til, at man ikke ønsker at røre kernefamiliens forhold.

Torben Lund (S):

Hr. Wilhjelm's bemærkning om, at han savnede holdning hos socialdemokratiet til f. eks. spørgsmålet om høringsret og spørgsmålet om fysisk afstraffelse af børn som et led i opdragelsen, forstår jeg ikke helt. Jeg gav klart udtryk for vedrørende revselsesretten, at vi under ingen omstændigheder kan acceptere revselsesretten som et led i opdragelsen. Dér, hvor jeg var mere tilbageholdende, var i spørgsmålet om, på hvilken måde man skulle få formuleret en lovbestemmelse om dette spørgsmål. Jeg er da enig i det, der har været fremme om, at det væsentlige i det spørgsmål er at få debatten om revselsesretten – nok snarere end at få en lovbestemmelse. Men jeg synes i øvrigt, det er en udmærket idé, hvis vi kan få formuleret en bestemmelse om dette spørgsmål.

Med hensyn til høringsretten er det vores opfattelse, at i det omfang, det overhovedet skønnes forsvarligt, skal børn høres i spørgsmål, der vedrører deres egne forhold. Når jeg gav udtryk for en vis forsigtighed på det område, var det, fordi man må gøre sig klart, hvilken situation man befinder sig i, hvilken sag det drejer sig om, og hvilket barn det drejer sig om. Man skal være forsigtig med at gøre dette til en egentlig ret, der tvinger barnet til at udtale sig i det pågældende tilfælde – eller i det mindste kræver, at barnet skal spørges.

Til sidst vil jeg sige vedrørende krisecentre i Esbjerg og andre steder, at når vi konstaterer, at der er en lovgivningsmæssig hjemmel til at etablere krisecentre, er det naturligvis ud fra, at det normalt er folketingets opgave at lave den lovgivningsmæssige hjemmel til at etablere den form for foranstaltninger rundt omkring i landet, men det må vel være de kommunale eller amtskommunale myndigheder i området, der skal afgøre, i hvilket omfang netop dette område skal udbygges med den form for foranstaltninger.

Lis Møller (KF):

Jeg hævdede i sin tid i børnekommissionen, at volden over for børn var steget i uhyggelig grad, men blev tilbagevist med en række tal og undersøgelser. Jeg mener, den hårde vold over for børn i hjemmet er steget. Men det, jeg talte om, var, at afstraffelse ved én på hovedet, som fandt sted i den almindelige familie før i tiden, sker ikke i nær så høj grad i dag. De unge familier bruger ikke i så høj grad slående argumenter, som tidligere generationer gjorde.

Jeg tror ikke på, at hustruvolden er steget inden for de sidste år. Der har hele tiden fundet hustruvold sted. Før skjulte man det bare, men kvinderne tør i dag stå frem og sige det, og de tør stå frem og søge hjælp. Jeg synes, at oplysningskampagnen burde kunne gå i gang med det samme og ikke afvente noget som helst andet arbejde.

Jeg mener også, at der skal være et sted, hvor børn kan henvende sig, når de føler, at de ikke kan klare de hjemlige problemer mere. Men der er altså mulighed for at oprette sådan nogle steder i dag; derfor gik jeg ikke mere ind på det forslag.

Knud Lind (FP):

For så vidt angår spørgsmålet om de konflikter, man mener der kan opstå i hjemmet, og som skyldes forældrenes enevældige råden – det er jo det, man reelt mener – vil jeg sige: hvad skulle der være i vejen for, at forældrene tog den endelige beslutning, hvis det f. eks. drejer sig om en diskussion om sengetiden? Ifølge hr. Wilhjelm skal børnene, hvis det passer dem, kunne lade sig separere fra forældrene et stykke tid. Magen til marxistisk undergravning af kernefamilien skal man lede længe efter. Selv i hr. Wilhjelm's lykkeland Sovjet har man stadig væk familieproblemer.

VS stiller forslag om stemmeret for de 12-årige i lokale anliggender, der direkte vedrører børnene. Vi mener ikke, at alle børn er modne nok til en sådan stemmeret. De umodne ville være lette ofre for samfundsnedbrydende forslag, hvor veltrænede socialistiske børneophidsere som f. eks. hr. Villo Sigurdsson kunne lede dem i ulykke. Vi har netop set, hvordan en ung mand på 17 år har fået 60 dages fængsel, efter at pågældende måske har ladet sig hidse op til vold af en VS-borgmester, der som den listige politiske

[Knud Lind]

bagmand holder sig for fin til personligt at deltage i de lovovertrædelser, som pågældende opfordrer mindreårige til at deltage i.

VS spiller en nærmest grotesk, hyklerisk dobbeltrolle i spørgsmålet om andre folks børn. På den ene side stiller man stribevis af beslutningsforslag. På den anden side smider man benzinen på det voldelige bål i sin ideologiske formørkelse. Der bliver man urealistisk, fordi man bruger alle midler, selv børnene, i kampen mod demokratiet og det etablerede samfund. Vi ønsker ikke dette anarkistiske VS-samfund. Vi ønsker at opretholde den for samfundet og ikke mindst familien så gode og vigtige kernefamilie.

Hr. Wilhjelms taler om, at inden 3-4 års alderen har 95 pct. af børnene været udsat for vold. Tror hr. Wilhjelms, at det tal vil dale, hvis revselsesretten bortfalder? De familier, hvor den egentlige vold opstår, har været der hele tiden, og den vold vil være der, også selv om revselsesretten forsvandt.

Det mest positive ved VS' lovbygger er, at det er et tegn på, at det er ved at blive forår, når haglbyggerne sætter ind her.

Hr. Wilhjelm's forslag vil ikke nedbryde kernefamilien, mener justitsministeren og er nærmest glad for forslaget. Ja men hvorfor bekender ministeren så ikke kulør, så vælgerne virkelig kan se, hvor justitsministeren står? Men regn ikke med fremskridtspartiets støtte.

Wilhjelms (VS):

Hr. Knud Lind demonstrerede sine iagttagelsessevner og sin troværdighed som vidne her forleden dag, men med 5 minutter til rådighed til mange væsentlige ting, jeg ikke fik svaret på, får man have mig undskyldt, at jeg lader de kuriositeter ligge.

Det bliver mest vedrørende udtalelser i første runde, jeg ikke nåede at svare på. Jeg vil dog sige i anledning af fru Lis Møllers indlæg i anden runde, at jeg er ganske enig, når det drejer sig om udviklingen i hustruvold. Det er sikkert registreringerne osv., der har ændret sig. Efter de bemærkninger, der er faldet, tror jeg heller ikke, vi er så uenige, når det drejer sig om vold over for børn.

Ministerens - det fik jeg ikke kommenteret før - var inde på ideen om en slags børneombudsmand og sagde, at det var man ikke så fremmed for, men sekretariatet var ned-

lagt. Ja, og det er beklageligt. Her var der opsamlet en viden om de ting, og så nedlægger man det. Derefter begynder man i øvrigt at fundere på, om man skal have sådan en institution. Det er ikke særlig smart. Desværre var vi ikke hurtige nok til at få debatten inden da. Vi var nu fremme med forslagene. Det siger også noget om hr. Knud Linds iagttagelsessevne, når han taler om foråret og lovbyggerne. Både vores retsplejelovbygger og denne bygger blev faktisk indleveret i oktober måned.

Fru Lis Møller talte om, at man ikke ville have noget, der lignede en børneombudsmand eller et sekretariat, men fru Lis Møller sagde samtidig, at vi skal sørge for, at vi ved al lovgivning tænker på børn. Ja men det er jo lige præcis det, sådan et sekretariat skulle hjælpe til med, at holde os stangen dér, at gøre os opmærksom på, hvornår vi glemmer de ting. I kommissoriet for den norske børneombudsmand står, at man skal holde øje med, at alle de beslutninger, der træffes i samfundet, også bliver anskuet ud fra børnesynspunkter. Det er præcis det, fru Lis Møller ønsker, når det gælder hele lovgivningen. Hun vil altså bare ikke have den institution, som har lige præcis det formål. Det skal overlades til alle os andre som sædvanlig - hvor det altid bliver glemt, som bekendt.

Jeg er glad for fru Lis Møllers bemærkning om, at der ikke er noget som helst i vejen for, tværtimod, at oplysningskampagnen kommer til at gå i gang med det samme, for der ændres intet ved et udvalgsarbejde ved, om volden mod børn er mere eller mindre skadelig. Det ved vi rigeligt om, og det bør faktisk oplyses meget bredt så hurtigt som overhovedet muligt.

Jeg fik ikke kommenteret hr. Torben Lunds indlæg i første runde, men vil da gerne sige, at vi er ikke afvisende over for, at afskaffelsen af revselsesretten muligvis skal formuleres omvendt, som hr. Torben Lund var inde på, formuleres som en pligt til at beskytte imod voldsanvendelse. Hvis det af en eller anden juridisk grund er mere acceptabelt, så lad os da se på det.

Udtalelsen om, at krisecentre kun skal være en mulighed i en rammelovgivning, som det er i bistandsloven, og så må kommunerne i øvrigt selv om det, synes jeg er meget defaistisk. Det er da ikke det, vi gør med bibliotekslov og skolelov og alt muligt andet.

[Wilhjelm]

Hvorfor skal vi så binde os til det, når det gælder sådan en vigtig ting som krisecentre, når nu erfaringen har vist, at de ikke bliver oprettet, og også har vist, at der er et behov for dem?

SFs ordfører, fru Alice Faber, vil jeg takke meget for modtagelsen. Jeg synes virkelig, den viste, at fru Alice Faber har fattet ikke bare indholdet, men også ånden i disse forslag og har læst dem med nogle briller, der ikke var forudfattede imod forslagsstillerne.

Fru Birgith Mogensen fik igen placeret CD langt, langt ude til højre, vel endda længere ude til højre end fremskridtspartiet. Det indlæg oste simpelt hen af mistillid til børn. Det synes jeg var det vigtigste i det indlæg. På alle leder og kanter var der en os af mistillid over for børn og unge. Hvad de kunne finde på af misbrug og af trusler og af vold mod forældrene, og jeg ved ikke hvad. Det var det, hele det indlæg drejede sig om. Desværre førte det altså til, at CD placerede sig længere til højre, end CD før har placeret sig, når det har drejet sig om revselsesretten, idet CD tidligere har talt imod den revselsesret. Hr. Arne Melchior har offentligt talt for en afskaffelse af revselsesretten, og når det drejer sig om tilliden til, at børn gradvis kan lære demokrati, er der vel ingen, der har sagt det mere radikalt end hr. Erhard Jakobsen. Jeg ved ikke, om han mener det, eller om det bare var en kanin, eller hvad det nu var, men han har faktisk talt om, at han ikke forstår, at der skulle være nogen aldersgrænse for valgretten i det hele taget. Men som på så mange andre områder foretager CD altså i disse år og måneder en vending, som skal gøre det egnet til at konkurrere på de hårdeste betingelser med fremskridtspartiet om at ligge længst til højre. Det synes jeg er beklageligt.

Til sidst synes jeg, der er grund til at stille et spørgsmål til det radikale venstre. Vi fik bare at vide, at det var drøftelsen af revselsesretten, der var det vigtigste. Hvordan forholder de radikale sig faktisk til selve tilladelsen på det område, som jo findes i lovgivningen, som den tolkes i dag? Vil man være med til at afskaffe den, eller skal man bare holde sig til det sædvanlige med, at drøftelsen er det vigtigste? Den er også vigtig, men hvordan vil man stille sig, når det kommer til stykket?

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det er desværre typisk for hr. Wilhjelm, at han forsøger at glide af på de vigtige spørgsmål. Mener hr. Wilhjelm ikke, at konflikter i hjemmet kan afledes af, at forældrene, som man skriver, enevældigt dikterer sengetid for børnene eller nægter udgangstilladelse? F. eks. så børnene undgår fængselsstraf ved husbesættelse m.v. Det er jo realiteten, at alle de ting, som forældrene skal i forbindelse med børneopdragelsen, mener VS, at det skal de ikke, for det er en slags enevældig dikteren. Vi ved i forvejen, at man i skolen ganske har opgivet opdragelsen dér. Alligevel siger lærerne, at de er bange for børnenes vold. Det fik vi heller ikke svar på fra hr. Wilhelms side. Forældrene må heller ikke bestemme børnenes påklædning, hårlængde eller omgangskreds. Det vil sige, at de altså heller ikke længere må bestemme, om børnene må komme sammen med nogle, som måske kunne lede dem ud i nogle ulovligheder.

Det er alle de ting, som hr. Wilhjelm i bemærkningerne til dette forslag kommer med. Hvis ikke det er undergravning af kernefamilien, så er der intet, der er undergravning af kernefamilien.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Min korte bemærkning skal være et spørgsmål til hr. Wilhjelm. På hvilken måde vil hr. Wilhjelm have, at vi her fra folketinget skulle vurdere behovet for krisecentre og beredskabsfamilier i Esbjerg, Silkeborg, Hjørring eller Viborg kommune?

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det er et svar til hr. Wilhjelm. Det radikale venstre finder, at revselsesretten skal fjernes. Det, som vi har stillet os skeptiske over for, er, om man skal indføre den bestemmelse, som de har i Sverige. Det, der blev refereret til ved ordføreren, var netop de svenske forhold, hvor vi fandt, at den bestemmelse, de havde indsat i loven, måske ikke var særlig hensigtsmæssig, men den diskussion, der var gået forud, var enormt værdifuld. Derfor syntes vi, det var vigtigt, at man startede med

[Lone Dybkjær]

den diskusion. Den ville nok rent faktisk føre til, at man blev mere opmærksom på dette problem, end man ellers har været.

Men på det direkte spørgsmål vil jeg svare: vi mener, at revselsesretten skal fjernes.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Jeg vil gerne takke de radikale for det klare svar på det direkte spørgsmål og sige, at nummereringen af vore forslag er ikke noget tilfælde. Det angiver faktisk en tidsrækkefølge, når vi siger: punkt 1, iværksættelse af en oplysningskampagne, punkt 2, fjernelse af revselsesretten. Vi mener også, at det er vigtigt, at hele den debat går forud.

Til hr. Knud Lind skal jeg kun sige, at da vi nu er nede på korte bemærkninger, agter jeg ikke at bruge min tid på det pjat. Vi har skrevet meget udførlige bemærkninger til dette forslag, og dér fremgår vores holdning. Dem kan folk læse. I fremtiden og i dag gælder det, at hvis hr. Knud Lind ikke bliver svaret, er det ikke ensbetydende med, at man accepterer hans skæve udlægninger af, hvad vi har skrevet.

Hr. Torben Lund spørger, hvordan vi skal vurdere krisecenterbehovet forskellige steder rundt omkring i landet. Det er ikke så svært at vurdere, at der er et behov, så længe den eneste institution af den art bliver hjem søgt fra hele Storkøbenhavnområdet, til trods for at den i virkeligheden kun dækker Københavns kommune, og så længe børn i deres desperation tager til Christiania, hvor de ved Gud ikke har det særlig godt, hverken materielt eller tryghedsmæssigt. De må have det enormt skidt, når de vælger den nødløsning, de må have det enormt skidt derhjemme. Så er der et behov, og det er alle dele af landet, det drejer sig om.

Tilbage står kun det spørgsmål: er de samfund store nok til, at de med rimelighed skal oprette et egentligt krisecenter, eller er de så små, at de kan klare sig med at have et, om jeg så må sige, lager af beredskabsfamilier? Men et generelt krav om, at der er mulighed for, at børn i de situationer har et sted at gå hen, som svarer til krisecentre eller beredskabsfamilier, er der et veldokumenteret behov for i hele landet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Fra medlem af folketinget *Erik Holst*, der har orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 6 april atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Bent Ottensens*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

Fra medlem af folketinget *Erling Olsen*, der har orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 14. april atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Hans Hækkerups*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

Udvalget for forretningsordenen har afgivet:

Betænkning og indstilling angående folketingets samtykke i henhold til grundlovens § 57. (Barsøe-Carnfeldt).

(Beslutningsforslag nr. B 71).

Eksemplarer er omdelt.

Kommunaludvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om lån til betaling af ejendomsskatter. (Lovforslag nr. L 51)

Eksemplarer er omdelt.

Udvalget angående Grønlandslove har afgivet betænkning over:

[Første næstformand]

Forslag til lov om ændring af lov om pension til statens og kommunernes tjenestemænd m.v i Grønland. (Lovforslag nr. L 84).
Eksemplarer er omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Boligudvalget (1/4 82):

Udtræder: Thorndahl (FP)

Nyt medl.: Glistrup (FP)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 2. april 1982, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 16.00
